

Tuonnin sanoma-asiakkuus

10.1.2020

Sisällys

1	Termien määritelmät	2
2	Tuonnin sanoma-asiakkuus	4
2.1	Sanomailmoittaja.....	4
2.2	Tekninen lähettäjä.....	4
2.3	Edustajan vaikutus tuonnin sanoma-asiakkuuteen.....	4
2.4	Tuonnin sanomaliikenteessä käytettävät asiointikanavat	5
3	Sanomailmoittajaksi hakeutuminen	5
3.1	Tuonnin sanoma-asiointi edellyttää.....	5
3.2	Hakeutuminen tuonnin sanomailmoittajaksi	6
3.3	Tekniseksi lähettäjäksi hakeutuminen.....	6
4	Yritysneuvonta	6
5	Tuonnin sanomailmoittajan asiakastestaus	7
5.1	Suoran sanoma-asiointin yhteyden testaus.....	8
5.2	Tekninen testaus.....	8
5.2.1	Teknisen testauksen materiaali	8
5.2.2	Teknisen testauksen hyväksyminen	9
5.3	Rinnakkaistestaus	9
5.3.1	Rinnakkaistestauksessa käytettävä materiaali	9
5.3.2	Rinnakkaistestauksen hyväksyminen	9
5.4	Operaattorivälitteisestä sanoma-asiointista siirtyminen suoraan sanoma-asiointiin.....	10
5.5	Tuonnin liiteasiakirjojen lähettämisen testaus sanoma-asiointin testauspalvelussa	11
6	Tuonnin sanoma-asiointin aloittaminen	12
6.1	Sanomien seuranta vastuu.....	12
6.2	Liitetiedostojen lähettäminen	12
6.3	Ongelmatilanteet	12
7	Tullausohjelmiston muuttuminen	12
8	Sanomailmoittajuuden peruuttaminen	13
9	Hakemuksen hylkäys	13
10	Lisätietoja	13

1 Termien määritelmät

Tuonnin sanoma-asioinnin asiakas

Tuonnin sanoma-asiakkaita ovat sanoma-ilmoittaja ja tekninen lähettäjä.

Tuonnin sanomailmoittaja (aikaisemmin termillä EDI-lähettäjä)

Tullin maksunlykkäyslupan haltija, jolla on Tullin lupa lähettää sähköisiä tullilmoituksia sanomamuotoisena omasta tietojärjestelmästä.

Tekninen lähettäjä

Yritys, joka lähettää tuonnin suoran sanoma-asioinnin tullilmoituksia toisen edustajan puolesta.

Edustaja

Yksityishenkilö tai yritys, joka muodostaa ja välittää tullilmoituksen ilmoitusvelvollisen (tuojan) puolesta. Edustajana toimii usein huolintaliike.

Ohjelmistotalo

Yritys, joka myy tuonti-ilmoittamisessa tarvittavia ohjelmistoja. Ohjelmistot rakennetaan Tullin sanomamäärittelyjen perusteella ja testataan Tullin kanssa.

Suora sanoma-asiointi

Sanomavälitys internetin kautta tullille; Yritykset voivat välittää sanomia tullille ns. webservice rajapinnan kautta ja käydä hakemassa tullin järjestelmistä tuotettuja vastaussanomia.

Operaattori

Tullin valtuuttama yritys, joka tarjoaa tullin tuonti-ilmoittamisessa tarvittavia sanomansiirtopalveluja.

Palveluntarjoaja

Yritys, joka toimii toisen yrityksen puolesta sanomien muodostajana ja välittäjänä tullin suoraan sanomarakajapintaan.

Varmenne

Tulli tunnistaa sanomien muodostajan ja välittäjän Väestörekisterikeskuksen (VRK) myöntämien varmenteiden avulla.

Muodostaja tarvitsee varmenteen XML-allekirjoitusta varten ja välittäjä yhteyksiä varten.

Maksunlykkäysluvan haltija

Asiakas, joka on toimittanut Tulliin vakuuden tullivelkoja ja vastuita varten.

Sarjanumero

Viisinumeroinen tunnus, joka yksilöi sanomailmoittajan. Sarjanumeroa tarvitaan sekä testaus- että tuotantovaiheessa ja se näkyy tuontitapahtuman yksilöivässä tapahtumatunnuksessa.

Suora edustaja

Edustaja, joka antaa tulli-ilmoituksia päämiehensä nimissä ja puolesta. Päämies vastaa tulliveloista ja jälkitullauksesta.

Suora edustaja takaajan vastuulla

Suora edustaja, joka antaa käteisasiakkaan puolesta takauksen tullivelan maksamisesta määräajassa. Päämies vastaa tulliveloista ja jälkitullauksesta.

Välillinen edustaja

Edustaja, joka antaa tulli-ilmoituksia päämiehensä puolesta, mutta omissa nimissään. Edustaja vastaa tulliveloista ja jälkitullauksesta.

Asiakastestaus

Sanomailmoittajan luvan saamista edeltävä vaihe, jossa asiakas lähettää sanomia Tullin testiympäristöön. Hyväksytysti suoritettua testauksen jälkeen asiakas saa sanoma-asioinnin lupapäätöksen ja pysyy lähettämään virheettömiä sanomia Tullin järjestelmään ongelmitta.

Tekninen testaus

Osa sanomailmoittajaksi pyrkivän testausta. Siinä käytetään joko asiakkaan omaa tai Tullin laatimaa testausmateriaalia, tarkastetaan tietoliikenneyhteyksien toimivuus ja sanomien rakenteen virheettömyys.

Rinnakkaistestaus

Asiakastestauksen toinen osa, joka suoritetaan hyväksytysti suoritettua teknisen testauksen jälkeen. Rinnakkaistestausmateriaalina käytetään hakijan omia tuonti-ilmoituksia ja tarkastetaan sanomien sisällön virheettömyys.

Sanoma-asioinnin testauspalvelu (IAT)

Käyttöliittymä, jonka avulla Tullin asiakkaat voivat testata itsenäisesti tuonti-ilmoitusten liiteasiakirjoja.

2 Tuonnin sanoma-asiakkuus

Tuonnin sanoma-asiakkaaksi voivat hakeutua sellaiset Tullin maksulykkäyslupan haltijat, joilla on tuontia EU:n ulkopuolelta eli ns. kolmansista maista.

Sähköistä ilmoittamista säätelee Tullin määräys 007/2016 sähköisesti annettavista ilmoituksista ja Tullin määräys 008/2016 sähköisesti toimitettavien ilmoitusten ja asiakirjojen varmentamisesta.

2.1 Sanomailmoittaja

Tuonnin sanomailmoittajalla tarkoitetaan tavaran maahantuojaa tai edustajaa. Sanomailmoittajana toimiminen edellyttää maksunlykkäyslupaa (jos yrityksellä on useampi toimipiste, jokaisella toimipisteellä on oltava omansa).

Edustaja voi lähettää Tullin maksunlykkäyslupan haltijan tullaukset sähköisesti suorana edustajana käyttäen Tullin maksunlykkäyslupan vakuuksia, jolloin huolintakustannukset pienenevät.

Edustajuudesta lisätietoa kohdassa 2.3

2.2 Tekninen lähettäjä

Tullin hyväksymä yritys voi toimia teknisenä lähettäjänä eli lähettää tuonnin ilmoitus-sanomia Tulliin edustajan puolesta. Teknisenä lähettäjänä toimiminen edellyttää aina Tullin myöntämää lupaa.

Teknisen lähettäjän on toimitettava sanoma-asioinnin hakemuksen (934) liitteenä edustajan vakuutus siitä, että heillä on valtuutus kaikilta päämiehiltään teknisen lähettäjän käyttämiseen. Tekniseksi lähettäjäksi voi hakea yritys, jolla on tuonnin sanoma-asioinnin lupa tai joka hakee sanoma-asioinnin lupaa.

Teknisen lähettäjän käyttämisessä on huomioitava seuraavat asiat:

- Sarjanumero on tavaranhaltijan tai edustajan
- Kaikki tuontitullaukseen liittyvät luvat pitää olla tavaranhaltijalla tai edustajalla
- Ilmoituksen oikeudesta vastaa tavaranhaltija ja/tai edustaja
- Vakuuden varaus tehdään tavaranhaltijan tai edustajan vakuudesta
- Tekninen lähettäjä ei näy Tullin päätöksillä
- Tulli lähettää jaksoerittelyn tavaranhaltijalle tai edustajalle
- Tulli lähettää vastausanomiat aina tekniselle lähettäjälle, jolla on velvollisuus toimittaa ne edelleen tavaranhaltijalle tai edustajalle

Teknisenä lähettäjänä toimiminen edellyttää muutoksia teknisen lähettäjän tuonnin tietojärjestelmään. Tuonnin ilmoitussanomassa on ilmoitettava teknisen lähettäjän tiedot.

2.3 Edustajan vaikutus tuonnin sanoma-asiakkuuteen

Suoran edustajan käyttö:

- vakuus varataan tuojan (tavaranhaltijan) luotosta, joten tuojan pitää olla Tullin maksunlykkäyslupan haltija

Välillisen edustajan käyttö:

- tavaranhaltijalla ei tarvitse olla Tullin maksunlykkäyslupaa
- vakuus varataan edustajan luotosta

Suora edustaja takaajan vastuulla:

- tavaranhaltijalla ei tarvitse olla Tullin maksunlykkäyslupaa
- vakuus varataan edustajan luotosta

2.4 Tuonnin sanomaliikenteessä käytettävät asiointikanavat

Tuonnissa on mahdollista käyttää joko suoraa- tai operaattorivälitteistä sanoma-asiointia.

- Suorassa sanoma-asiointissa tuoja eli suora sanomailmoittaja lähettää XML-muotoisia sanomia tulliin julkisen sanomarajapinnan kautta kytkeytymällä julkisen verkon (internet) kautta.
- Operaattorivälitteisessä sanoma-asiointissa yritys käyttää sanomien välittämiseen Tullin hyväksymien tietoliikenne operaattoriyritysten palveluja. Operaattorivälitteinen sanoma-asiointi säilyy tuettuna asiointikanavana, mutta uusia asiakkaita ei enää oteta.

3 Sanomailmoittajaksi hakeutuminen

3.1 Tuonnin sanoma-asiointi edellyttää

- Tulli edellyttää sanomailmoittajaksi pyrkivältä yritykseltä tuontimenettelyn ja tullauksen osaamista, jotta sanomaliikenne sujuu ongelmitta. Yritys voi tarvittaessa pyytää koulutusta tuontimenettelyistä Tullin yritysneuvonnasta ennen asiakastauksen aloittamista.
- Yrityksen on hankittava tullaushjelmisto, joka tuottaa vaadittavat sanomat Tullin antamien ilmoitusstandardien mukaisina. Tulli ei toimita tarvittavia ohjelmistoja, vaan yritys voi tiedustella niitä omalta ohjelmistotoimittajaltaan. Jos yrityksellä ei ole valittuna omaa ohjelmistotoimittajaa, luettelo ohjelmistotaloista löytyy osoitteesta: [Suoran sanoma-asiointin ohjelmistotalot](#)
- Suorassa sanoma-asiointissa yrityksen on hankittava Väestörekisterikeskuksen (VRK) myöntämä varmenne yhteyden muodostamista ja sanoman välittämistä varten.
 - Tulli tunnistaa sanoman muodostajan ja välittäjän varmenteiden avulla. Muodostajan tekemä XML-muotoinen sanoma allekirjoitetaan digitaalisesti käyttäen apuna varmentetta.
 - Tulli tunnistaa sanoman muodostajan y-tunnuksen sanoman XML-allekirjoituksen varmenteesta.
 - Välittäjä tarvitsee varmenteen yhteyttä varten. Jos muodostaja ja välittäjä ovat sama taho, riittää yhden varmenteen hankkiminen.

Lisätietoa varmenteen hankkimisesta löytyy ohjeesta ”Suora sanoma-asiointi Tekninen opas”, osoitteesta [Sanoma-asiointi](#)

- Päästäkseen tuonnin sanomailmoittajaksi yrityksen on testattava tullausohjelmistonsa ja verkkoyhteydet Tullin kanssa. Tulli suorittaa testauksen myös tullausohjelmistoja tekevien ohjelmistotalojen kanssa. Testauksesta kerrotaan tarkemmin luvussa 5.

3.2 Hakeutuminen tuonnin sanomailmoittajaksi

Tuonnin sanomailmoittajaksi haetaan hakemuksella sanoma-asiointiin Tullissa, tullilomake 934 joka löytyy Tullin nettisivuilta osoitteesta:

[Sanoma-asioinnin asiakkaksi hakeutuminen](#)

Suorassa sanoma-asioinnissa sanomailmoittajana sekä palvelutarjoajana toimivan yrityksen on haettava lupaa käyttää suoraa sanoma-asiointia.

Hakemuksen käsittelyn jälkeen Sähköisen palvelukeskuksen asiakastestaaja sopii sanomailmoittajaksi hakeutuneen yrityksen kanssa asiakastestausten ajankohdan.

3.3 Tekniseksi lähettäjäksi hakeutuminen

1. Luvan hakeminen:

Tuonnin tekniseksi lähettäjäksi haetaan hakemuksella sanoma-asiointiin Tullissa, tullilomake 934.

2. Testaus:

Kun hakemus on käsitelty Tullissa, Sähköisen palvelukeskuksen asiakastestaaja ottaa yhteyttä hakijaan testauksen suorittamiseksi. Tekniseksi lähettäjäksi hakeutuva tuonnin sanomailmoittaja lähettää yhden testisanoman, jossa tekninen lähettäjä on ilmoitettu. Jos yritys ei vielä ole sanomailmoittaja, sen on tehtävä tuonnin asiakastestaus hyväksytysti.

3. Luvan myöntäminen:

Kun testaus on onnistuneesti suoritettu, Tulli myöntää yritykselle oikeuden toimia teknisenä lähettäjänä.

4 Yritysneuvonta

Kun Tulli on käsitellyt sanomailmoittajaksi hakeutuvan yrityksen hakemuksen, Tullin yritysneuvoja ottaa yrityksen yhteyshenkilöön yhteyttä ja sopii neuvonta-ajan. Ennen asiakastestausta järjestetään yksi maksuton neuvontakäynti. Yritysneuvonta voi tapahtua puhelimitse tai henkilökohtaisena tapaamisena.

On toivottavaa, että neuvontatapaamiseen osallistuvat yrityksestä sekä tuonti-ilmoittamisen että sanomaliikenteen asiantuntija. Osallistujamäärää ei ole rajattu.

Neuvonnassa käydään läpi sanoma-asiointiin ja yleensä sähköiseen ilmoittamiseen liittyviä asioita. Sanomailmoittamisesta löytyy lisätietoa ja ohjeistusta Tullin nettisivuilta, jossa yrityksen on hyvä käydä tutustumassa aiheeseen etukäteen. Yritysneuvonnassa käydään läpi mm:

- Tullin määräys 007/2016 sähköisesti annettavista ilmoituksista ja Tullin määräys 008/2016

- sähköisesti toimitettavien ilmoitusten ja asiakirjojen varmentamisesta.
- Arkistointi
 - Sanomaliikenteen kulku: mitkä sanomat yrityksen on pystyttävä lähettämään ja vastaanottamaan
 - sanomien tietosisältö: mitä asioita ilmoitetaan ilmoituksia täytettäessä ja XML-sanomia laadittaessa: sanomamateriaali löytyy tull.fi sivuilta osoitteesta:
[Sanomakuvaukset](#)
 - Yrityksen käyttämät menettelyt
 - Asiointitapaan liittyvät asiat
 - Yrityksen omat kysymykset

Yritysneuvonnan jälkeen Tullin asiakastestaaja ottaa yhteyttä yrityksen yhteyshenkilöön testausaikojen ja yhteyksien avaamispäivämäärän sopimista varten.

5 Tuonnin sanomailmoittajan asiakastestaus

Testauksen tavoitteena on, että yritys lähettää mahdollisimman virheettömiä ilmoituksia tuotantovaiheeseen siirryttyään. Testausten aikana yritys lähettää erisisältöisiä tuonti-ilmoitussanomiam, joihin Tulli vastaa vastaussanomilla (esim. hyväksyminen, virhe, lisäselvityspyyntö). Yritys reagoi vastaussanomii niiden edellyttämällä tavalla, esimerkiksi korjaa virheen tai lähettää lisäselvityksen.

Sanomailmoittajan testaus suoritetaan yrityskohtaisesti (yksi y-tunnus). Erillisiä toimipistekohtaisia testauksia ei tehdä (vain yhden toimipisteen jatko-osa). Testaus tehdään tietojärjestelmäkohtaisesti. Yritys joutuu suorittamaan useita testauksia vain siinä tapauksessa, että yrityksen eri toimipisteissä on käytössä useita tietojärjestelmiä. Jos kyseessä on yritys konserni, testaukset suoritetaan yrityskohtaisesta (eri y-tunnukset).

Yrityksen testauksen yhteyshenkilönä pidetään hakemuksessa sanoma-asiointiin Tullissa ilmoitettua tuonnin sanoma-asioinnin yhdyshenkilöä, ellei muuta ole sovittu.

Ohjelmistotalon edustaja voi avustaa yritystä testauksessa, mutta testauksesta vastaa aina tuoja tai edustaja. Yritys vastaa itse testaukseen liittyvistä kustannuksistaan.

Jos yritys aikoo käyttää tuontiohjelmistossaan tuotannossa sellaisia automatisoituja toimintoja, jotka eivät ole tulleet ilmi asiakastestauksen aikana, on niistä kerrottava Sähköisen palvelukeskuk-sen asiakastestaajalle.

Asiakastestaaja sopii testausajankohdatn yrityksen kanssa, johon yrityksen tulee olla sitoutunut.

Yrityksen tulee varata riittävästi resursseja asiakastestauksen suorittamiseen sovitussa aikataulussa. Jos sovitussa aikataulussa ei pysytä, asiakastestaaja voi keskeyttää testauksen yrityksen kanssa ja määrittää mahdollisen uuden testausajankohdan.

Asiakastestaaja sopii testausajankohdan yrityksen kanssa, johon yrityksen tulee olla sitoutunut. Jos sovitussa aikataulussa ei pysytä, asiakastestaaja voi keskeyttää testauksen yrityksen kanssa ja määrittää mahdollisen uuden testausajankohdan.

Sanomailmoittajana toimiva yritys on vastuussa siitä, että sen tuonti-ilmoituksia tekevä henkilöstö hallitsee tuonti-ilmoitussanomien lähettämisen. Sähköisiä tuonti-ilmoituksia tekevien työntekijöiden tulee osallistua mahdollisimman laajasti testaukseen.

5.1 Suoran sanoma-asioinnin yhteyden testaus

Suoran sanoma-asioinnin yhteyden testauksen testitapausten (3+1 sanomatiedotepalvelua varten) suorittamisella pyritään varmistamaan, että asiakkaan ohjelmisto on yhteensopiva Tullin suoran sanoma-asioinnin web service –palvelun kanssa. Koska web service toimii kuljetuskerroksena tuonti-ilmoituksille, suoran sanoma-asioinnin yhteyden tekninen toimivuus pyritään varmistamaan erikseen ennen tuonnin ilmoitussanomilla tehtävää testausta.

Testaus on vapaaehtoista, jos yritys jo käyttää suoraa sanoma-asiointia johonkin Tullin järjestelmään tai käyttää sellaista sanoman välittäjää, joka on jo aikaisemmin tehnyt teknisen yhteyden testauksen. Tarkemmat suoran sanoma-asioinnin yhteyden testausohjeet lähetetään yritykselle testausajan sopimisen yhteydessä. Yritys voi halutessaan tässä yhteydessä ottaa käyttöönsä myös suoran sanoma-asioinnin sanomatiedotepalvelu

5.2 Tekninen testaus

Teknisellä testauksella varmistetaan, että tietoliikenneyhteydet toimivat ja tuonti-ilmoitussanomien ovat sanomakuvausten mukaiset.

Tullin Sähköisen palvelukeskuksen asiakastestaaja suorittaa teknisen testauksen yhteistyössä sanomailmoittajaksi hakeutuvan yrityksen asiakkaan kanssa. Testaus tehdään tuonnin ITU-järjestelmän asiakastestiympäristössä.

5.2.1 Teknisen testauksen materiaali

Sähköisen palvelukeskuksen asiakastestaaja toimittaa sanomailmoittajaksi hakeutuneelle yritykselle teknisessä testauksessa käytettävät tullissa laaditut testitapaukset. Tullin asiakastestaaja valitsee testitapaukset yrityskohtaisesti toimialan ja tapahtumien luonteen mukaan. Testitapaukset on numeroitu. Testitapauksen numero on ilmoitettava sanomassa kohdassa: ”ilmoituksen viite”. Osaan testitapauksista liittyy SAD-lomakkeen lisäksi myös tullausarvoilmoitus D.V.I. Tapauksissa on annettu vain ko. tullaukseen liittyvät testattavat tiedot, jotka tulee välittää sanomassa samanlaisina, muut tarvittavat tiedot on täydennettävä sanomakuvauksen mukaisilla tiedoilla.

Tavaranhaltijatietoina käytetään omia tunnuksia tai jos kyseessä on edustaja, omaan asiakaskuntaan kuuluvien yritysten tunnuksia.. Edustajatietoina käytetään edustajan omia tunnuksia.

5.2.2 Teknisen testauksen hyväksyminen

Sähköisen palvelukeskuksen asiakastestaaja tutkii sanoman kulun tietoliikenneverkossa. Yrityksen testaaja lähettää testitapausten tulli-ilmoitussanomien tullin asiakastestaajan kanssa sovitussa järjestyksessä ja sovitun aikataulun mukaisesti. Asiakastestaaja käy tullaussanomien läpi nähdäkseen, että se vastaa sanomakuvausta. Testauksen aikana asiakastestaaja käy yrityksen edustajan kanssa läpi sanoman rakenteessa ilmenneet muoto- ja sisältövirheet ja informoi yrityksen yhteyshenkilöä testauksen aikana esiin tulleista virheistä. Yrityksen testaaja korjaa esille tulleet virheet ja korjatut asiat tarkistetaan uusintatestauksilla.

Tekninen testaus voidaan hyväksyä, kun kaikki testitapausesimerkkien mukaiset ilmoitussanomien ja niihin liittyvät Tullilta tulevat vastaussanomien on testattu ja testauksen aikana esiin tulleet virheet ja puutteellisuudet on korjattu. Asiakastestaaja lähettää teknisen testauksen hyväksymisestä ilmoituksen sähköpostitse asiakkaalle.

5.3 Rinnakkaistestaus

Kun tekninen testaus on suoritettu hyväksytysti, siirrytään rinnakkaistestausvaiheeseen. Asiakastestaaja sopii yrityksen kanssa rinnakkaistestaus ajankohdan ja ilmoittaa yrityksen yhteyshenkilölle Tullin rinnakkaistestaajan yhteystiedot. Rinnakkaistestauksessa verrataan, että sanomassa ja tullaukseen liittyvissä asiakirjoissa ilmoitetut tiedot täsmäävät ja yrityksen ilmoitukset ovat vaatimusten mukaisia. Rinnakkaistestaus voi kestää enintään kaksi viikkoa.

5.3.1 Rinnakkaistestauksessa käytettävä materiaali

Rinnakkaistestauksessa materiaalina käytetään yrityksen oikeita aiemmin tekemiä tullauksia, jolloin testimateriaali koostuu tulli-ilmoituksesta sekä tuonti-ilmoituksen liiteasiakirjoista, kuten esim. kauppalaskusta. Yrityksen yhteyshenkilön tulee koota materiaali siten, että se kattaa yrityksen kaikki erilaiset tullaustapahtumat.

Yrityksen yhteyshenkilö toimittaa sähköisen palvelukeskuksen Tullin rinnakkaistestaajalle kopiot kaikista tullaukseen liittyvistä asiakirjoista: luovutus päätöksestä, tullauspäätöksestä sekä muista tullauksen asiakirjoista, jotka liittyvät testitapauksiin. Rinnakkaistestaaja voi esittää vaatimuksia testitapauksista ja hyväksyy/hylkää yrityksen toimittamat tapahtumat. Yrityksen on ilmoitettava sanomassa ilmoituksen lisäviitekohdassa rinnakkaistestitapausten testitunnus. Tunnus muodostetaan yritykselle määritellystä kontrollointitunnuksesta, esim. HUOLI.

5.3.2 Rinnakkaistestauksen hyväksyminen

Sähköisen palvelukeskuksen rinnakkaistestaaja informoi yrityksen yhteyshenkilöä testauksen aikana esiin tulleista virheistä, jotta virheet saadaan korjattua testauksen aikana. Yrityksen testaaja korjaa esille tulleet virheet ja korjatut asiat tarkistetaan uusintatestauksilla.

Rinnakkaistestaus voidaan hyväksyä, kun tarpeellinen määrä testitapauksia on tehty ja testauksen aikana esiin tulleet virheet ja puutteellisuudet on korjattu. Sähköisen palvelukeskuksen rinnakkaistestaaja ilmoittaa rinnakkaistestauksen hyväksymisestä sähköpostitse yrityksen yhteyshenkilölle.

5.4 Operaattorivälitteisestä sanoma-asioinnista siirtyminen suoraan sanoma-asiointiin

Kun yritys siirtyy operaattorivälitteisestä sanoma-asioinnista suoraan sanoma-asiointiin, yrityksen on toimittettava tullille hakemus sanoma-asiointiin Tullissa (tullilomake 934) ja valittava lomakkeesta kohta muutoshakemus. Siirtyminen suoraan sanoma-asiointiin edellyttää hyväksytysti suoritettua asiakastestausta tullin kanssa.

Yrityksen on suoritettava suoran sanoma-asioinnin yhteydentestaus ennen ITU-järjestelmän asiakastestausta (luvut 5.1. ja 5.2). Testaus on vapaaehtoista, jos yritys jo käyttää suoraa sanoma-asiointiä johonkin Tullin järjestelmään tai käyttää sellaista palveluntarjoajaa (välittäjää), joka on jo aikaisemmin tehnyt teknisen yhteyden testauksen.

Asiakastestausaika tullin kanssa:

- Suoran sanoma-asioinnin tekninen yhteyden testaus (vain uusille sanoman välittäjille), 1 viikko
- Testaus joko tullin testimateriaalilla tai omalla materiaalilla, enintään 3 viikkoa

Koska suorassa sanoma-asioinnissa käytetään XML-muotoisia sanomia, myös kaikkien tuonnissa aiemmin operaattorin kautta toimineiden yritysten on tehtävä tekninen testaus. Erillistä menettelyosaamista varmistavaa yrityksen omalla materiaalilla suoritettavaa rinnakkaistestausta ei tehdä. Siirtyessä suoraan sanoma-asiointiin, yrityksillä on käytössään runsaasti omaa materiaalia, yritys voi valita käyttääkö teknisessä testauksessa tullin teknisiä testitapauksia vai omaa materiaaliaan.

Omalla materiaalilla testattaessa yritys valitsee 5-15 omaa jo tuotantoympäristössä tehtyä tuontitullausilmoitusta, jotka yritys lähettää suoran sanoma-asioinnin kautta XML-muotoisena tullin asiakastestiympäristöön. Ennen testausta yritys ilmoittaa Tullin asiakastestaajalle niiden tuonti-ilmoitusten tuotannon tullausnumerot, jotka se aikoo lähettää asiakastestiin. Valitessaan testitapauksia yrityksen on huolehdittava, että oman materiaalin tietosisältö kattaa yrityksen tuontitoiminnan (käytettyjen menettelyjen ja tuotekatteen vaatimat erityistapaukset tietosisällössä).

Testitapauksia valittaessa yrityksen tulee huomioida seuraavat asiat:

- Käytettäessä edustajaa, tavaranhaltijaksi ilmoitetaan Tullin asiakastestaajan ilmoittama esimerkkitoimija
- Korjaavan, jaetun, ennakolta annetun ja kaksivaiheisen tuonti-ilmoituksen lähettäminen, tarvittaessa myös kotitullauksen ja jaksotullausten lähettäminen

Testitapausten tulee sisältää:

- Usean tavaraerän ilmoittaminen
- Purkaus/saapumistoimipaikan ilmoittaminen
- Tulli- ja väliaikaisessa varastossa olevan tavaran ilmoittaminen
- Poikkeava veronmääräytymispäivä
- D.V.I- tullausarvoilmoittamiseen liittyvät tiedot, eri arvotietojen ilmoittaminen
- Usean valuuttalajin ilmoittaminen kokonaishinnassa
- Otsikkotasolla ilmoitettavat erityismaininnat (esim. taloudellisesti vaikuttavat tullimenettelyt) sekä tavaraerällä ilmoitettavat erityismaininnat
- Usean liiteasiakirjan ilmoittaminen sekä otsikko- että tavaraerä tasolla

- Liiteasiakirjaan liittyvän lupaviranomaisen ilmoittaminen
- Muu kuin Incoterms toimitusehto
- Usean lisäkoodin ilmoittaminen tavaralle
- Muun paljouden ja sen tarkentimen sekä muun paljouden toistuvuuden ilmoittaminen (ACB, AAH, ACC, ABU)
- Konttien tunnusten ilmoittaminen
- Edeltävän asiakirjan ilmoittaminen tavaraerällä (edeltävänä mm. AREX ja passitus)

Tarkat sanomansisältökuvaukset löytyvät tuonnin tietosisältöoppaasta Tullin nettisivuilta [Tuonnin ITU-järjestelmän sanomakuvaukset](#)

Tuonnissa on siirtymäaikana mahdollista käyttää samanaikaisesti sekä operaattorivälitteistä tietoliikenneyhteyttä että suoraa sanoma-asiointia. Siirryessään operaattorin käytöstä suoraan sanoma-asiointiin yrityksen tulee huolehtia, että tarvittaessa myöhemmin lähetettävät vastausanommat operaattorivälitteisesti lähetettyihin tuonti-ilmoituksiin pystytään vastaanottamaan edelleen operaattorin kautta. Tullin lähettämä vastausanoma menee aina siihen asiointikanavaan, mistä asiakkaan sanoma on saapunutkin. Kun yritys ei tarvitse enää operaattorivälitteistä sanomaliikenneyhteyttä, yrityksen on ilmoitettava siitä tullin asiakastestaajalle. Asiakastestaaja sopii yhdessä asiakkaan kanssa operaattoriyhteyksien sulkemisen ajankohdasta.

5.5 Tuonnin liiteasiakirjojen lähettämisen testaus sanoma-asioinnin testauspalvelussa

Suorassa sanoma-asioinnissa on käytössä liitetiedostojen sanomapalvelu, jonka kautta on mahdollista lähettää tuonti-ilmoituksiin liittyvät asiakirjat Tullille. Tämän toiminnallisuuden testaavat ainoastaan **ohjelmistotalot** ja testaus tehdään sanoma-asioinnin testauspalvelussa.

Testaus tehdään testiautomaatiosovelluksella, jolloin Tullin asiakkaat voivat testata itsenäisesti suoraa sanoma-asiointia ajasta tai paikasta riippumatta. Tullin asiakkaat pystyvät testaamaan omien järjestelmiensä toimintaa Tullin rajapintaa vasten ja varmentamaan, että heidän järjestelmänsä osaavat tuottaa Tullille lähetettävät sanomat oikein ja käsitellä Tullin lähettämiä vastausanomiamia.

Testauspalvelu suorittaa automaattisesti toimenpiteet, jotka Tullin asiakastestaaja teki aiemmin manuaalisesti reaaliajassa. Ongelmatilanteissa voi ottaa yhteyttä asiakastestaajaan, mutta muuten asiakastestaaja ei ole mukana testauksessa.

Testauspalvelusta löytyvät tullin laatimat tuonnin liiteasiakirjoihin liittyvät testitapaukset. Jokainen testitapaus sisältää ohjeet mitä testitapauksessa on ilmoitettava, sekä toimenpiteet mitkä on tehtävä. Asiakastestaaja määrittelee testauspalveluun testausajan, minkä aikana testaus on suoritettava hyväksytysti.

Asiakastestaaja tarkistaa testauspalvelusta yrityksen suorittaman testauksen ja hyväksyy testauksen tai jos testauksessa on virheitä, pyytää yritystä korjaamaan virheet.

Testauspalvelun käyttöohje löytyy tull.fi sivuilta osoitteesta:

[Tullin sanoma-asioinnin testauspalvelu](#)

6 Tuonnin sanoma-asioinnin aloittaminen

Kun asiakastestaus on suoritettu hyväksytysti, yritykselle lähetetään tuonnin sanoma-asioinnin lupapäätös ja yritys voi aloittaa tuotannon Tullin kanssa sovittuna ajankohtana.

Suorassa sanoma-asioinnissa yrityksen on huolehdittava, että sanomat lähetetään tuotantoympäristöön.

Yritys ilmoittaa Sähköisen palvelukeskuksen asiakastestajalle, milloin ensimmäinen tullii-ilmoitus lähetetään. Jos lähettämisen aloittaminen siirtyy sovituksi, yrityksen on ilmoitettava asiakastestajalle uusi aloittamisajankohta.

Sähköinen palvelukeskus voi pyytää yritystä toimittamaan kopiot tullauspapereista tuotantovaiheen alussa.

6.1 Sanomien seuranta vastuu

Sanomailmoittajan on huolehdittava sanomien seurannasta ja kulusta ja huolehdittava, siitä että kaikkiin lähetettyihin sanomiin saadaan vastaus. Tullin vastaussanomaa on vastattava pyydetyllä tavalla, esimerkiksi, jos Tulli lähettää virhesanomaa on siihen vastattava korjatulla sanomalla.

6.2 Liitetiedostojen lähettäminen

Yritykset pystyvät kokemustensa perusteella ennakoimaan mihin tuonti-ilmoituksiin Tullin käsittelijä pyytää lähettämään lisäselvitystä ja liiteasiakirjoja. Tuonti-ilmoituksen käsittely nopeutuu merkittävästi, kun ilmoituksiin vaadittavat liitteet lähetetään etukäteen, eikä vasta sitten kun Tullin käsittelijä pyytää niitä.

Jos liitteet toimitetaan vasta Tullin pyynnöstä, keskeneräinen tullii-ilmoitus joutuu uudelleen käsittelyjonoon Sähköisessä palvelukeskuksessa, joka hidastaa huomattavasti ilmoituksen käsittelyä, koska ilmoitus on silloin kahteen kertaan tullin käsittelyjonossa.

6.3 Ongelmatilanteet

Sanomaliikenteeseen liittyvissä ongelmatilanteissa sanomailmoittajan kannattaa aloittaa niiden selvittäminen ottamalla yhteyttä omaan IT-tukeen, palveluntarjoajaan tai operaattoriin. Jos ongelma aiheuttaa sanomaliikenteessä käyttökatkon, toimitaan tullii.fi sivuilla olevien tuonnin varamenettelyohjeistuksen mukaisesti.

7 Tullausohjelmiston muuttuminen

Yrityksen tullausohjelman tai sen version muuttumisesta sekä palveluntarjoajan tai tietoliikenneoperaattorin muutoksesta täytetään muutoshakemus testauksen tarpeen selvittämistä varten. Uutta versiota, ohjelmistoa tai sanomaliikenne yhteyttä ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Tulli antaa luvan käyttöönottoon.

8 Sanomailmoittajuuden peruuttaminen

Sanomailmoittajuus voidaan peruuttaa joko määräajaksi tai kokonaan. Peruuttamisen syynä voivat olla esimerkiksi:

- tahalliset tai välinpitämättömyydestä johtuvat väärinkäytökset
- toistuvat korjaamattomat virheet
- sanoma-asioinnin lupaehtojen rikkominen
- maksunlykkäysluvan menetys
- yrityksen oma ilmoitus
- arkistointivelvollisuuden laiminlyönti

9 Hakemuksen hylkäys

Tulli lähettää tiedon asiakashakemuksen hylkäyksestä yritykselle päätöksellä, johon on merkitty hylkäyksen syyt, valitusosoitus ja yhteystiedot lisätietojen saamiseksi.

10 Lisätietoja

Lisätietoa löytyy Tullin nettisivuilta löytyvistä sanoma-asioinnin oppaista:

”Sanomapohjainen asiointi Tullissa: Tekninen opas” sekä,

”Sanomapohjainen asiointi Tullissa: Johdanto sanomapohjaiseen asiointiin Tullissa”.

Oppaat löytyvät tull.fi sivuilta osoitteesta:

[Sanoma-asiointi](#)

Kysymyksiä viennin sanoma-asioinnin asiakkaaksi hakeutumisesta voi lähettää osoitteeseen yritysneuvonta.lupa-asiakkaat(at)tulli.fi